

Program

2025-08-11

Program för uppföljning av privata utförare – mål och riktlinjer 2023–2026

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 2025-08-11

Diarienummer: KSK 2025/505

För revidering ansvarar: Staben

För eventuell uppföljning ansvarar: Staben

Dokumentet gäller för: Samtliga nämnder

Dokumentet gäller till och med: Till och med 2026-12-31

Bräcke
kommun

Innehållsförteckning

Inledning	3
Överlämnande av kommunala angelägenheter	3
Syfte	3
Omfattning	3
Definition av privat utförare	4
Mål och riktlinjer för privata utförare	4
Uppföljning och kontroll	4
Former för uppföljning	5
Allmänhetens insyn	5

Inledning

Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod enligt kommunallagen (KL) 5 kap. 3 § anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.

Bestämmelserna syftar till att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare och öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet.

Överlämnande av kommunala angelägenheter

Kommuner får enligt kommunallagen (KL) 10 kap. 1 § lämna över verksamhet till privata utförare. Gentemot kommuninvånarna är kommunen fortsatt ansvarig, på samma sätt som för verksamhet som bedrivs i egen regi. Om det i lag eller annan författning anges att verksamhet ska bedrivas av en kommunal nämnd får den verksamheten inte överlämnas. Om verksamheten innefattar myndighetsutövning, får den lämnas över endast om det finns stöd för det i lag. Det är fullmäktige som har det övergripande ansvaret för uppföljning och insyn.

Syfte

Syftet med det program som kommunfullmäktige ska anta varje mandatperiod är att:

- Öka allmänhetens insyn.
- Förbättra uppföljning och kontroll av privata utförares avtal med kommunen.
- Säkerställa att privata utförare arbetar enligt kommunens mål och intentioner.

Omfattning

Programmet omfattar verksamhet som lämnats över för att utföras av privata utförare. Det omfattar alla verksamhetsområden.

Programmet inriktar sig framför allt på de verksamheter som riktar sig till, och har stor betydelse för medborgarna eller där riskerna kan bedömas vara stora. Det kan handla om hela verksamheten eller delar av en verksamhet med stor betydelse för medborgaren.

De krav som ställs i programmet kan endast påverka upphandlingsdokument och avtal som ligger framåt i tiden.

Definition av privat utförare

Med privat utförare avses, enligt 10 kap. 7 § KL, en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet. En juridisk person är ett aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk eller ideell förening eller stiftelse. Även idéburna organisationer och kooperativa föreningar kan vara privata utförare. Däremot avses inte hel eller delägda kommunala bolag eller kommunala stiftelser. De aktuella lagbestämmelserna gäller då kommunen är att betrakta som huvudman för en angelägenhet. Kommunen är huvudman för en verksamhet både då verksamheten bedrivs av en upphandlad utförare och då verksamheten bedrivs av utförare i ett valfrihetssystem. Fristående förskolor och skolor är inte privata utförare utan är sina egna huvudmän och omfattas därmed inte av 10 kap. 7 § KL.

Mål och riktlinjer för privata utförare

De mål och riktlinjer som styr såväl kommunala som privata utförare inom varje nämnds ansvarsområde är:

- De lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla för verksamheten.
- De mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställer genom kommunplan.
- De mål och riktlinjer som nämnden fastställer för verksamheten genom verksamhetsplan och internkontrollplan.

Det är varje nämnds ansvar att säkerställa att all verksamhet bedrivs i enlighet med angivna mål och riktlinjer. Dessa mål och riktlinjer ska framgå i de upphandlingsdokument som utgör underlag för upphandlingen samt i de avtal som tecknas med den privata utföraren.

Uppföljning och kontroll

När en kommunal angelägenhet överlämnas till en privat utförare ska kommunen följa upp och kontrollera verksamheten enligt 10 kap. 8 § KL. Det är varje nämnd som ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde.

Uppföljningen har två övergripande syften:

- Kontrollera att verksamheten utförs i enlighet med upphandlingsdokument, anbud och avtal.
- Utgöra ett underlag i kommunens förbättringsarbete för att utveckla och förbättra verksamhet och tjänster till medborgarna.

Varje nämnd ansvarar för att uppföljningen regleras i de avtal som tecknas med varje utförare. Detta innebär att upphandlingsdokument och avtal ska innehålla krav på att utföraren medverkar vid uppföljning av verksamheten genom att exempelvis lämna statistik och verksamhetsmått till nämnden samt delta vid genomförande av medborgarenkäter som nämnden bestämmer. Krav ska också finnas om att utföraren rapporterar nödvändiga uppgifter till nämnden, nationella register eller andra myndigheter samt kring synpunktshantering, där nämnden vid begäran ska få ta del av inkomna synpunkter från medborgare.

Former för uppföljning

Bräcke kommun

Uppföljning av privat utförd verksamhet kan ha olika utgångspunkter och uppföljningen behöver anpassas till den verksamhet som bedrivs. Detta innebär att nämnden måste ta ställning till vilken/vilka typer av uppföljning som ska användas, liksom frekvens och omfattning. I de fall där uppföljning och tillsyn är reglerat i lag, styr detta vilka typer av uppföljning som är möjlig. Varje nämnd ska med kommunfullmäktiges program som grund utarbeta en årlig plan för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp.

Planen ska följas upp av nämnd och redovisas till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen.

Planen ska tydliggöra:

- Vad är det som ska följas upp, till exempel nyckeltal, mål (jämför upphandlingsdokumentet eller avtal).
- Vilka former av uppföljning som ska användas.
- Vem eller vilka som ansvarar för att genomföra uppföljningen.
- Tidsplan och intervall för uppföljningen.
- Former för återkoppling av resultat till nämnd, utförare och allmänhet.

Allmänhetens insyn

Varje nämnd och styrelse ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare (10 kap. 3 § p 6 och 10 kap. 9 § KL).

Detta sker genom att en klausul om allmänhetens insyn finns med i upphandlingsdokument och avtal. Utföraren är skyldig att lämna information som möjliggör för allmänheten att få insyn i hur verksamheten utförs när kommunen begär det. Kommunens begäran ska i normalfallet vara skriftlig. Kommunen ska precisera vilken information som efterfrågas. Informationen ska, om inte annat avtalats, lämnas i skriftlig form. Kravet på omfattningen av informationen ska inte vara högre än vad som framgår av upphandlingsdokumentet.

Utföraren behöver inte lämna uppgifter om utlämnandet strider mot lag eller annan författning eller om uppgifterna kommer att omfattas av sekretess hos kommunen. Den information som lämnas till kommunen ska inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag (2018:558) om företagshemligheter.